

Monetární ekonomie

Josef Menšík*

---

* Katedra ekonomie EsF MU

Organizace výuky

Cíle předmětu

cíl: seznámit se se základními souvislostmi peněz a peněžní politiky

dílčí cíl: rozbor institucionálního pozadí monetárního uspořádání

dílčí cíl: úvod do monetární ekonomie a monetární politiky

předmět: kombinace finančních aspektů peněžního systému s ekonomickou teorií

Cíle předmětu (pokr.)

vazby: finance: bankovníctví, finanční trhy, účetnictví, ekonomie: makroekonomie, mikroekonomie, dějiny ekonomických teorií

přínos: komplexní pochopení fungování současného dvoustupňového bankovního systému

přínos: rozšíření makroek. poznatků o peněžní pohled, vzhled do monetární politiky

Literatura

Bagehot (1873). *Lombard street*

Davies (1996). *A History of Money From Ancient Times to the Present Day*

Friedman and Schwarz (1963). *A monetary history of the United States 1867–1960*

Friedman (1992). *Money mischief, Cze: Za vším hledej peníze*

Gonda (1995). *Monetárna teória, J.M.Keynes versus M.Friedman*

Literatura (pokr.)

Gowland (1995). *Makroekonomie*

Hayek (1929). *Geldtheorie und Konjunkturtheorie*,
Eng: *Monetary Theory and the Trade Cycle*

Hayek (1976). *Denationalisation of Money*, Cze:
*Soukromé peníze: Potřebujeme centrální
banku?*

Jílek (2004). *Peníze a měnová politika*

Menšík (2005). *Peníze a peněžní politika*

Literatura (pokr.)

Mises (1912). *Theorie des Geldes und der Umlaufmittel*, Eng: *The Theory of Money and Credit*

Mises (1949). *Human Action: A Treatise on Economics*

Mishkin (1991). *Ekonomie peněz, bankovníctví a finančních trhů*

Němeček (2000). *Mezinárodní měnový systém*

Revenda a kol. (1997). *Peněžní ekonomie a bankovníctví*

Literatura (pokr.)

Revenda (1999). *Centrální bankovníctví*

Rivoire (1997). *Národohospodářské hlavolamy*

Rothbard (1963). *America's Great Depression*

Rothbard (1963b). *What Has Government Done to Our Money?*, Cze: *Peníze v rukou státu*

Sejbal (1997). *Základy peněžního vývoje*

White (1999). *The Theory of Monetary Institutions*

Literatura (pokr.)

Wicksell (1901-6). *Föreläsningar i nationalekonomi*, Eng: *Lectures on Political Economy*

Průběh cvičení

na cvičení čte každý sám „individuální povinnou četbu“ z interaktivní osnovy

společně zvládnuta „skupinová povinná četba“ – např. prezentacemi zájemců

na cvičení se diskutuje nad četbou a nad otázkami k přednáškám

jasné a podnětné reakce na četbu lze vkládat do odevzdáváren

Hodnocení výuky

bodové hodnocení: 100 b. celkem

30 ze cvičení, 60 zkouškový test, 10 ústní

cvičení: 10 aktivita (prezentace až 5 a diskuse)

diskusi na cvičeních lze případně nahradit kvalitní reakcí do odevzdávacího

v průběhu semestru test z povinné četby za 20

Hodnocení výuky (pokr.)

15 je hranice pro připuštění ke zkoušce

u zkouškového testu je hranice 40

podmínkou hodnocení A je účast na ústní části

škála hodnocení:

55	64	72	80	90
E	D	C	B	A

Struktura kurzu

finančně institucionální a monetárně ekonomická část

v první části důraz na formy peněz

pochození peněžních systémů víceúrovňového bankovníctví

aplikace až do měnových krizí

v druhé části monetární teorie

Struktura kurzu (pokr.)

zkoumání aktivity peněz

aplikace do monetární politiky

Motivace

důvod existence peněz

možné podoby peněz

důsledky konkrétního fungování peněz

Nároky

studium ekonomie: trpělivost při skládání drobných poznatků

na LSE se zapisuje do „čtení ekonomie“

odměnou nečekaný vhled do mnoha společenských problémů

Peníze

Úvod

peníze pozorujeme ve všech společnostech

uvidíme, že peněžní hospodářství zřejmě jedinou možností pro společenské hospodářství

peněžní stránka součástí prakticky všech hospodářských procesů

funkce instiuce a její vznik a vývoj – různé otázky

Podstata peněz

základem společenského hospodářství dělba práce

věcná a časová nesrovnalost při spolupráci

potřeba distribuovaného zúčtovacího systému

platební a úvěrová funkce zúčtovacího systému

peníze: platební mechanismus tržní ekonomiky

peníze jako nutnost

Podstata peněz (pokr.)

forma zúčtovacího mechanismu ovlivní vlastnosti

peníze jsou univerzálním řešením nepřímé směny

„mít peníze“ znamená umět vyvolat zúčtovací tok

Původ peněz

peníze a trhy se vyvíjí společně

barterový zúčtovací systém nereálný

role státu při vzniku peněz (Platon, Aristoteles, postkeynesiáni (Lerner a Wray), Davies)

proti státu jako tvůrci peněz: nemožnost volně určit komoditu

obecné přijímání aktiva ve směně

Původ peněz (pokr.)

Mengerův proces růstu likvidity (Mises, Schumpeter)

peněžní systémy nemusí být založeny na směnném statku (Wray)

používání směnné komodity omezuje riziko systému

empiricky vznik peněz neznáme

Původ peněz (pokr.)

analýza rozvinuté instituce peněz X otázka původu peněz

vývoj peněz: ekonomické a politické síly

vnucené peníze udržovány silou – oslabení moci → změna formy

mezinárodní peníze ekonomičtější

setrvačnost existence instituce peněz

